

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

19	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
24	ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
24	ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΚΗ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ
24	ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
25	ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ
25	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
25	ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ ΡΕΜΑΤΟΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ
26	ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΡΧΗ
26	ΑΥΤΟΨΙΕΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
26	ΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ
26	ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ: ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
26	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
27	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΝΑΓΚΕΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, ΛΥΣΕΙΣ
27	Η ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ;
27	Ο ΣτΠ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
28	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ
28	ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
28	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
29	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΜΚΟ
30	ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η χρονιά με μια ματιά

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Κατά τη διάρκεια του έτους, η Αρχή δέχθηκε 13.433 νέες αναφορές. Πρόκειται για τον μεγαλύτερο αριθμό αναφορών ετησίως που καταγράφεται από συστάσεως Συνηγόρου του Πολίτη [ΣτΠ]. Σε σχέση με το 2008 υπάρχει αύξηση κατά 18,45%. Δεδομένου πάντως ότι το 2008 καταγράφηκε αύξηση της τάξης του 3,23% και το 2007 επίσης είχε καταγραφεί αξιοσημείωτη αύξηση σε σχέση με το 2006 (15,82%), παρατηρείται μια συνολική αύξηση, μέσα στην τετραετία 2006–2009, της τάξης του 46,61%. Εν ολίγοις, παρατηρείται σταθερή αύξηση του αριθμού των αναφορών, με αποτέλεσμα το 2009 να έχει σχεδόν διπλασιαστεί, σε σχέση με το 2006, ο αριθμός των υποθέσεων που κατ' έτος θέτουν υπόψη του ΣτΠ οι πολίτες.

Επιστρέφοντας στον απολογισμό του 2009, επισημαίνεται ότι στο αρχείο τέθηκαν λόγω αναρμοδιότητας 3.888 αναφορές, ποσοστό 31,3% επί του συνόλου των νέων αναφορών, αυξημένο δηλαδή κατά 5,5 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2008. Γεγονός αναμενόμενο λόγω της μεγάλης αύξησης του αριθμού των νέων αναφορών του 2009. Ο αριθμός των εκτός αρμοδιότητας νέων αναφορών μειωνόταν πάντως σταθερά έως το 2008, καθώς το 2002 είχε φτάσει σχεδόν το 40% επί του συνόλου των αναφορών του έτους. Η μείωση του ποσοστού των εκτός

αρμοδιότητας αναφορών πρέπει να αποδοθεί και στη συστηματική προσπάθεια της Αρχής να ενημερώνει τους πολίτες σε σχέση με το αντικείμενο και τις αρμοδιότητές της.

Ειδικότερα, επί των εντός αρμοδιότητας 8.308 αναφορών που χειρίστηκε η Αρχή μέσα στο 2009:

- Το 55,69% διαπιστώθηκε ότι ήταν βάσιμες, δηλαδή η καταγγελία του πολίτη ήταν δικαιολογημένη και υπήρχε κακοδιοίκηση.
  - Το 34,81% διαπιστώθηκε ότι ήταν αβάσιμες, δηλαδή η διοίκηση είχε τηρήσει τη νομιμότητα.
  - Στο 9,5% διακόπηκε, για διάφορους λόγους, η έρευνα της Αρχής.
- Οι βάσιμες αναφορές είχαν κατά ένα μεγάλο ποσοστό θετική έκβαση. Αναλυτικότερα:
- Επιλύθηκαν, δηλαδή αποκαταστάθηκε το πρόβλημα που αντιμετώπιζε ο πολίτης, σε ποσοστό 70,46%.
  - Δεν επιλύθηκε, παρά τη διαμεσολάβηση και τις προτάσεις της Αρχής, το πρόβλημα που έθετε το 11,98% των βάσιμων αναφορών. Στις περιπτώσεις αυτές δεν έγιναν αποδεκτές οι προτάσεις του ΣτΠ.
  - Στο 10,32% των βάσιμων αναφορών η επίλυση στάθηκε αδύνατη για λόγους που αποδίδονται σε κενά της νομοθεσίας ή σε πάγιες οργανωτικές αδυναμίες και δυσλειτουργίες της δημόσιας διοίκησης.

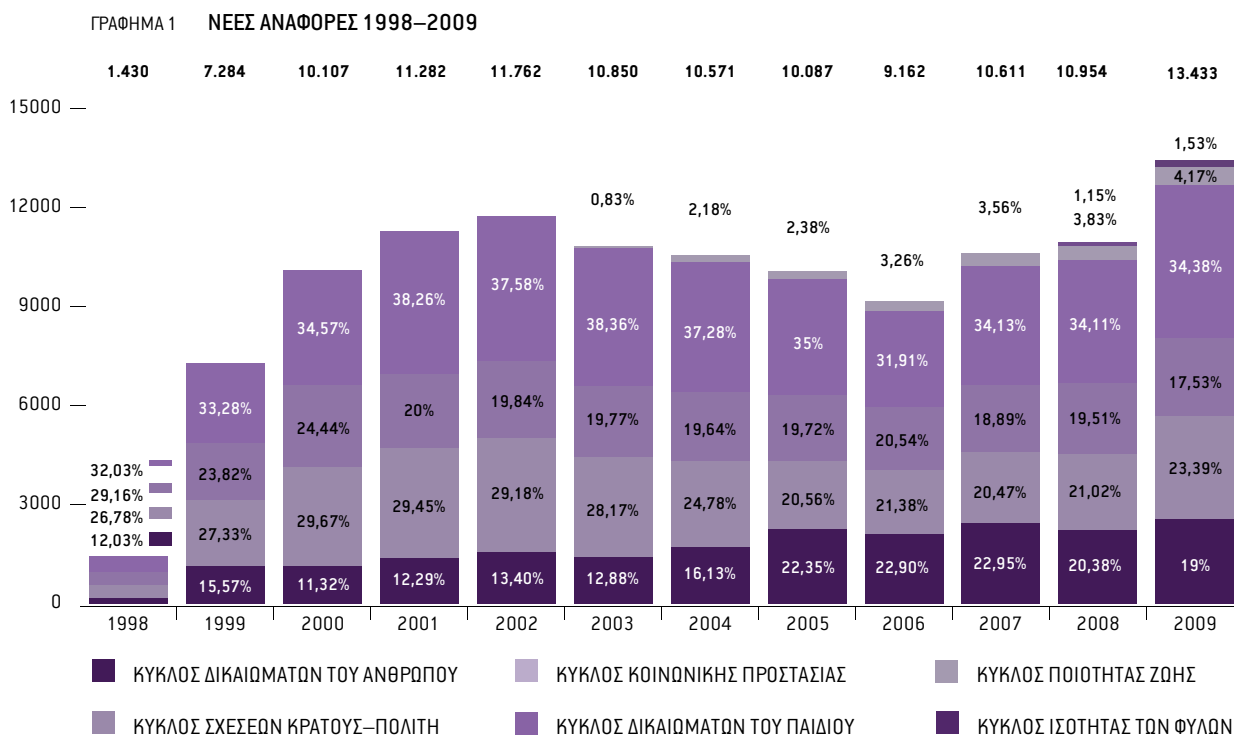
- Τέλος, το 7,24% των υποθέσεων επιλύθηκε χωρίς ενέργειες της Αρχής, από την ίδια την υπηρεσία ή ύστερα από παρέμβαση άλλου φορέα.

Κατά τη διάρκεια του έτους καταβλήθηκε έντονη και συστηματική προσπάθεια να δοθεί μια οριστική λύση σε υποθέσεις τις οποίες η Αρχή κρατούσε επί μακρόν εκκρεμείς, λόγω χρόνιας αδυναμίας ή συστηματικής άρνησης της διοίκησης να ικανοποιήσει βασίμα αιτήματα των πολιτών. Ένα μεγάλο ποσοστό από τις χρονίζουσες αυτές υποθέσεις αρχειοθετήθηκε μέσα στο 2009, εξ ου και ο μεγάλος αριθμός βάσιμων υποθέσεων που διεκπεραιώθηκαν το έτος αυτό (8.308) σε σχέση με το προηγούμενο (5.943).

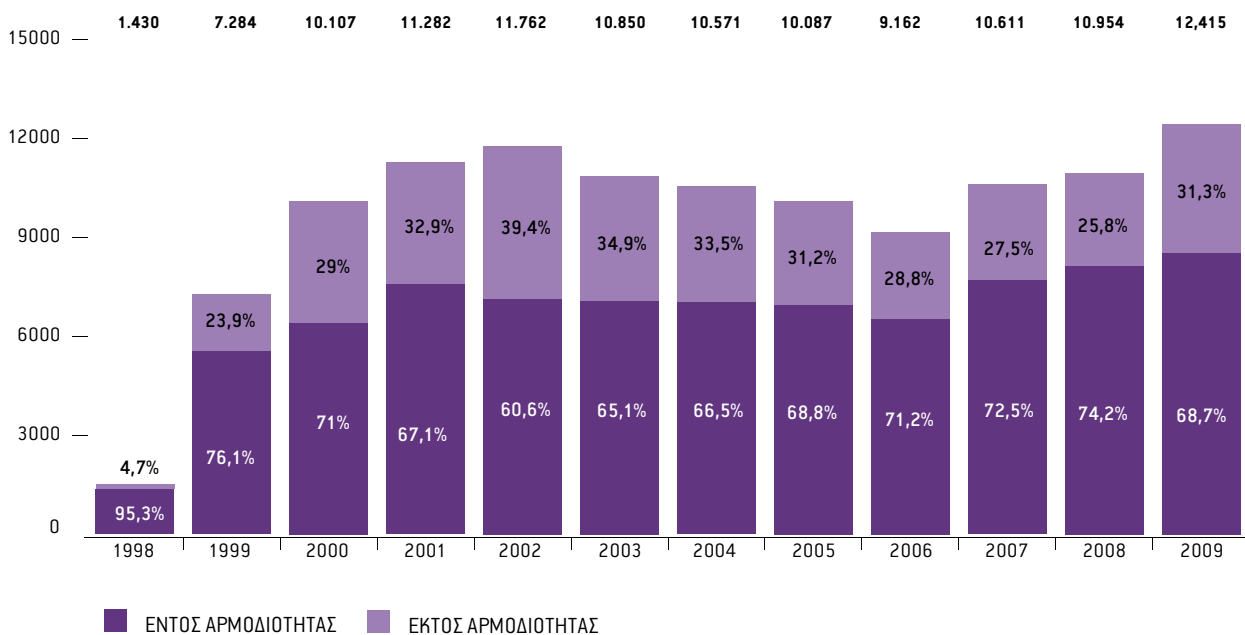
Προβλήματα κακοδιοίκησης κατά το 2009 εντοπίστηκαν στους δήμους και τις κοινότητες (18,12%), στις Διευθύνσεις Αθλητοδωπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας Αττικής (14,48%), σε ΝΠΙΔ και ΔΕΚΟ, όπως για παράδειγμα στη ΔΕΗ και στην ΕΥΔΑΠ, στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (7,86%), στους φο-

ρείς κύριας ασφάλισης (ΙΚΑ – 4,74%, ΟΑΕΕ – 2,82%), στις νομαρχίες (7,58%), στο Υπουργείο Οικονομικών (6,66%), στο Υπουργείο Παιδείας, διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (4,01%). Επισημαίνεται πάντως ότι οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι, κοινότητες), καθώς και οι Διευθύνσεις Αθλητοδωπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας Αττικής παρουσιάζουν αξιοσημείωτα ποσοστά επίλυσης των υποθέσεων για τις οποίες διαμεσολαβεί ο ΣτΠ, δηλαδή 86,4% και 93,68% αντίστοιχα.

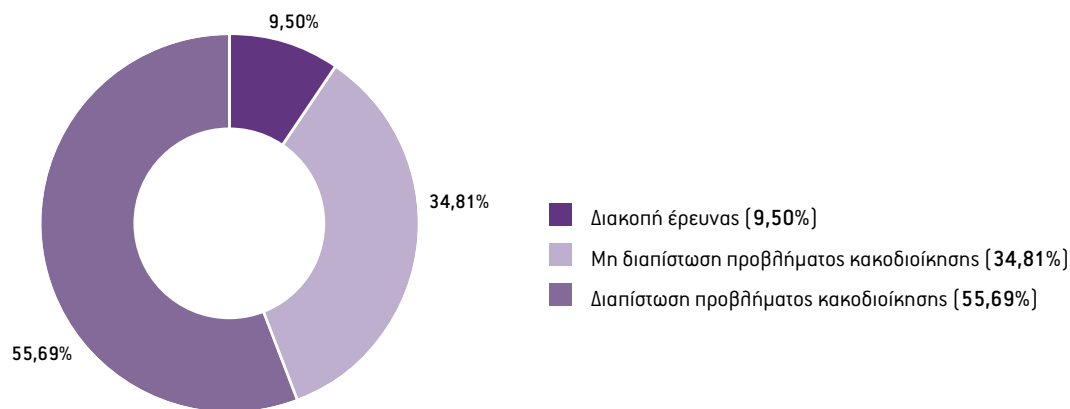
Ειδικά όσον αφορά τις Διευθύνσεις Αθλητοδωπών και Μετανάστευσης της Περιφέρειας Αττικής, η κύρια διοικητική δυσλειτουργία που παρατηρείται συνεχίζει να είναι η υπέρβαση της προβλεπόμενης προθεσμίας για την έκδοση άδειας διαμονής, γεγονός που, εν πολλοίς, οφείλεται σε σειρά οργανωτικών ελλείψεων που εν γένει παρουσιάζει το σύστημα διεκπεραίωσης των αδειών διαμονής αθλητοδωπών. Το πρόβλημα εμφανίζεται εντονότερο στην Περιφέρεια αυτή λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης του αθλητοδωπού πληθυσμού.

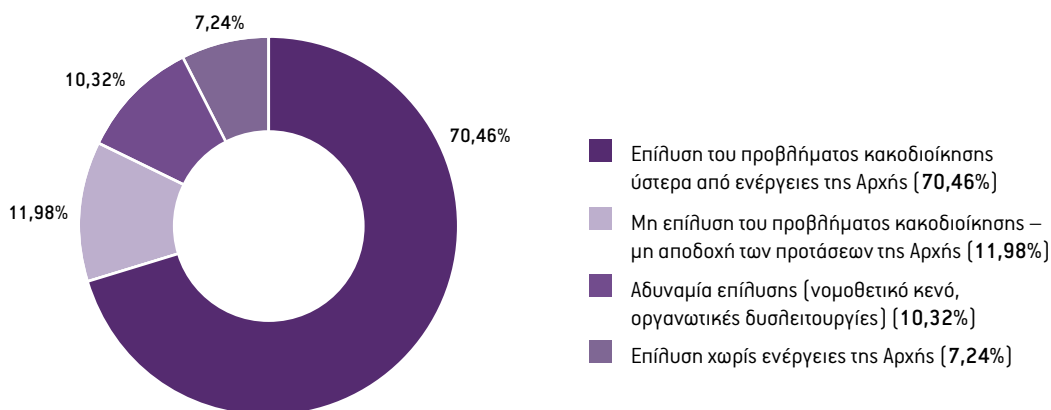
ΓΡΑΦΗΜΑ 2 ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1998–2009 ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

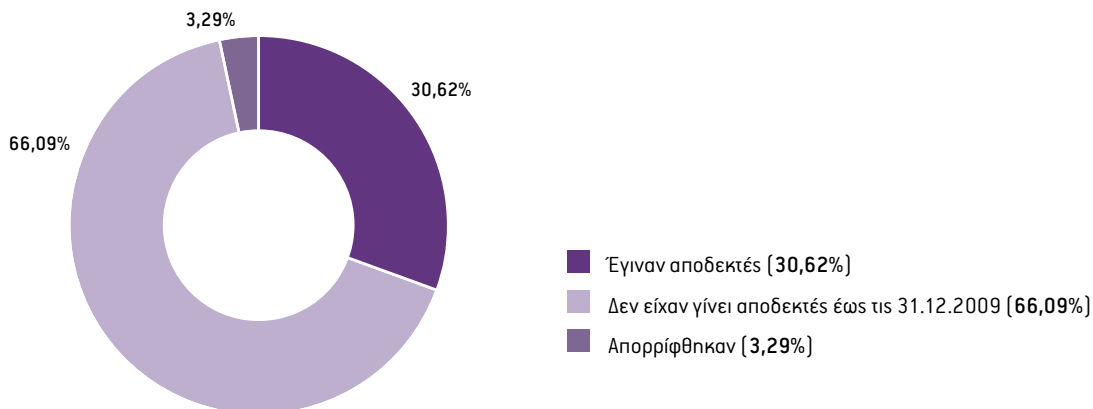
ΓΡΑΦΗΜΑ 3 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΚΠΑΡΑΙΩΘΗΚΑΝ ΤΟ 2009

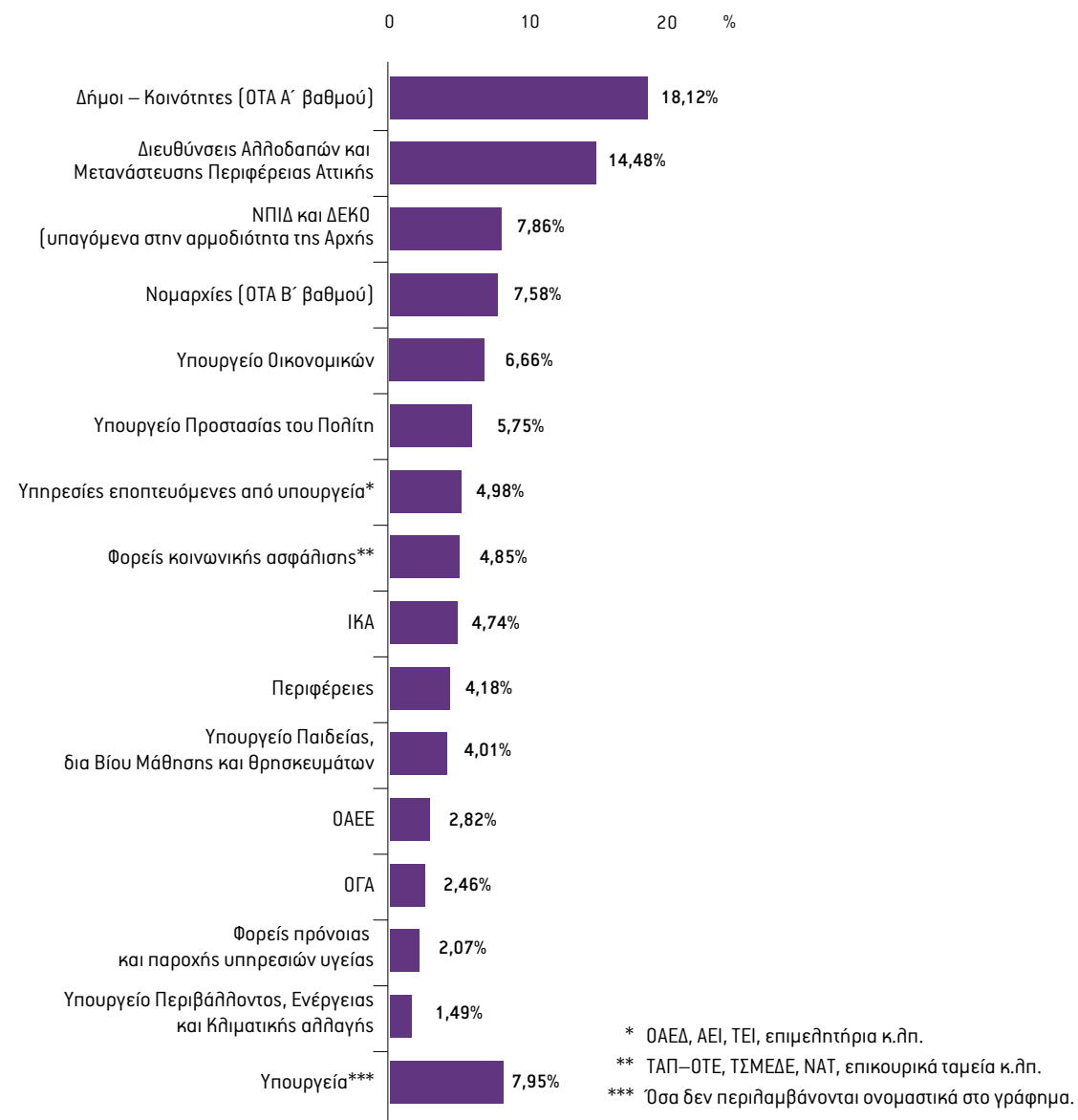
ΓΡΑΦΗΜΑ 4 ΕΚΒΑΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΜΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ 5 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ (1998–2009)

ΓΡΑΦΗΜΑ 6 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΝΑ ΦΟΡΕΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 7 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΕΦΥΓΑΝ ΣΤΟΝ Σ.Π.
[υπολογισμός ανά 10.000 κατοίκους]

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΘΡΑΚΗ	7,5
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	8,4
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9,9
ΗΠΕΙΡΟΣ	8,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	6,4
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	8,5
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	7,9
ΑΤΤΙΚΗ	19,4
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	11,8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8,2
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	8,0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10,4
ΚΡΗΤΗ	8,9

ΠΗΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος,
στοιχεία απογραφής 2001.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Για θέματα ιδιαίτερης σοβαρότητας και μείζονος σημασίας, ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ειδικές εκθέσεις τις οποίες υποβάλλει στον Πρωθυπουργό και στον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιεί στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς. Κατά το 2009 ο ΣτΠ εκπόνησε δύο ειδικές εκθέσεις.

ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΚΗ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ

Ο ΣτΠ, αξιοποιώντας την εμπειρία του από τη διερεύνηση μεγάλου αριθμού υποθέσεων σχετικά με τη δημοτολογική τακτοποίηση των Τσιγγάνων, εκπόνησε ειδική έκθεση. Στην έκθεση επισημαίνεται ότι το πρόβλημα της δημοτολογικής εκκρεμότητας της πληθυσμιακής αυτής ομάδας επηρεάζει δυσμενώς ολόκληρο το φάσμα των σχέσεών της με τη δημόσια διοίκηση. Το πρόβλημα αυτό εκδηλώνεται με ιδιαίτερη ένταση στην περίπτωση της στεγαστικής αποκατάστασης, η οποία βρίσκεται στην αφετηρία κάθε σχεδίου για την κοινωνική στήριξη των Τσιγγάνων. Το γεγονός ότι για να χορηγηθεί στεγαστικό δάνειο πρέπει να υπάρχει δημοτολογική εγγραφή, καθώς και απόδειξη μόνιμης εγκατάστασης αποτελεί εγγενή αντίφαση του συστήματος και αφήνει, εν τέλει, εκτός κρατικής στήριξης εκείνους ακριβώς που τη χρειάζονται περισσότερο.

Για ένα πρόγραμμα ταχείας, αλλήλα και αποκεντρωμένης και αποτελεσματικής καταγραφής των Τσιγγάνων **ο ΣτΠ προτείνει:**

- Να οριστεί νομοθετικά μια ευέλικτη διαδικασία με την οποία θα αποδεικνύεται η κατοχή της ελληνικής ιθαγένειας με βάση τα κριτήρια του ισχύοντος Κώδικα Ιθαγένειας, δηλαδή τη γέννηση από έλληνες πολίτες ή τη γέννηση σε ελληνικό έδαφος από γονείς απροσδιόριστης ιθαγένειας.
- Να συσταθούν αποκεντρωμένες περιφερειακές επιτροπές που θα διενεργούν απογραφή, βάσει της οποίας ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας θα εκδίδει εντολή για εγγραφή στο δημοτολόγιο.
- Να διασφαλιστεί, εφεξής, η ορθή συμπλήρωση των ληξιαρχικών και των δημοτολογικών εγγραφών.

ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Στην ειδική έκθεση που εκπόνησε ο Συνήγορος του Πολίτη γίνεται μια πρώτη αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις. Η έκθεση αφορά το χρονικό διάστημα από τον Μάιο του 2008 έως το τέλος του 2009. Παρουσιάζονται οι σημαντικότερες εξελίξεις στον τομέα της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ και την Ελλάδα. Ακόμη, αξιολογείται η εφαρμογή του Ν. 3488/2006 για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις. Η έκθεση αναφέρεται επίσης σε πολιτικές και σε νομοθετικές πρωτοβουλίες, καθώς και σε νομικά ζητήματα που ανέκυψαν κατά την εξέταση σχετικών προδικαστικών ερωτημάτων από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Κυρίως, όμως, αναδεικνύει νομικά, διαδικαστικά και πρακτικά προβλήματα που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή του σχετικού νόμου, μέσα από τις δεκάδες υποθέσεις πολιτών, στις οποίες κλήθηκε να μεσολαβήσει ο ΣτΠ είτε αυτόνομα είτε σε συνεργασία με το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας. Με βάση αυτά τα στοιχεία, ο Συνήγορος του Πολίτη καταλήγει σε συγκεκριμένες διαπιστώσεις και προτάσεις με κύριους άξονες την εναρμόνιση με το κοινοτικό δίκαιο, την ενημέρωση, την πρόληψη και την αποκατάσταση.

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Ο ΣτΠ επιλαμβάνεται αυτεπάγγελτα θεμάτων που κρίνονται ιδιαίτερος σοβαρά και εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του. Μέσα στο 2009 ο ΣτΠ διενήργησε δύο αυτεπάγγελτες έρευνες.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Ο ΣτΠ διεξήγαγε αυτεπάγγελτη έρευνα στη λεκάνη απορροής του ποταμού Νέστου, στο πλαίσιο της οποίας έλαβαν χώρα δύο συναντήσεις εργασίας στην Καβάλα με εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων, ερευνητικών φορέων και των αρμόδιων υπηρεσιών σε νομαρχιακό και σε περιφερειακό επίπεδο. Επισημάνθηκαν σημαντικά ζητήματα που αφορούν τη συγκεκριμένη περιοχή, αλλά και γενικότερα την εφαρμογή του Ν. 3199/2003 που ενσωμάτωσε την Οδηγία 2000/60 ΕΚ (Οδηγία «για τα νερά»). Ακολούθησε εκτεταμένη αλληλογραφία του ΣτΠ με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, τα συμπεράσματα της οποίας συνοψίζονται στα εξής:

- Εκκρεμούν η έκδοση σχετικής κοινής υπουργικής

απόφασης για τη λειτουργία των Περιφερειακών Συμβουλίων Υδάτων και η κατάρτιση ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης για κάθε υδατικό διαμέρισμα της χώρας, η οποία, σύμφωνα με την Οδηγία, θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2009.

- Αν και έχει ολοκληρωθεί η ανάπτυξη του εθνικού δικτύου ποιοτικής και ποσοτικής παρακολούθησης των υδάτων, δεν έχει τεθεί σε λειτουργία, καθώς αναμένεται η έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης που θα καθορίζει τις θέσεις μέτρησης, καθώς και τους αρμόδιους φορείς λειτουργίας του. Σημειώνεται ότι το δίκτυο αυτό έπρεπε να είχε τεθεί σε λειτουργία έως τις 22.12.2006 και ότι η Ελλάδα παραπέμφθηκε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη μη έγκαιρη ενσωμάτωση των σχετικών άρθρων.
- Εκκρεμεί η οριστική κατάρτιση του εθνικού μητρώου προστατευόμενων περιοχών, αν και το περιεχόμενό του έχει καθοριστεί με σχετικό προεδρικό διάταγμα.

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΕΡΙΦΡΑΞΗΣ ΡΕΜΑΤΟΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ

Ο Συνήγορος του Πολίτη διενήργησε αυτεπάγγελτη έρευνα για τα μέτρα περίφραξης του ρέματος του Προφήτου Δανιήλ και τη διασφάλιση της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των διερχομένων από την περιοχή. Αφορμή για την έρευνα αποτέλεσαν οι θάνατοι τριών αλλοδαπών στην περιοχή, οι οποίοι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας, προήλθαν από πτώση στο ρέμα, γεγονός που αξιολογήθηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη ως ιδιαίτερα σοβαρό. Σημειώνεται ότι το ρέμα βρίσκεται πολύ κοντά στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Αθηνών, στην οποία συνωστίζεται πλήθος αλλοδαπών για να υποβάλουν αιτήσεις ασύλου. Ύστερα από αυτοψία στην περιοχή και προφορική και έγγραφη επικοινωνία της Αρχής με τους συναρμόδιους δήμους Αθηναίων και Ταύρου, τοποθετήθηκαν προστατευτικά κιγκλιδώματα και αποκλείστηκε η πρόσβαση στις παρόχθιες περιοχές του ρέματος από τις οδούς Πέτρου Ράλλη, Προφήτου Δανιήλ και Σαλαμινίας. Η υπόθεση των θανάτων των αλλοδαπών διερευνάται από την οικεία εισαγγελική αρχή.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΡΧΗ

Εάν κατά τη διερεύνηση υπόθεσης προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος της διοίκησης, ο ΣτΠ υποχρεούται να διαβιβάσει σχετική έκθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Μέσα στο 2009 σημειώθηκε εξέλιξη σε δύο περιπτώσεις στις οποίες ο Συνήγορος του Πολίτη είχε αξιοποιήσει την εν λόγω θεσμική δυνατότητα. Ειδικότερα:

- Στην υπόθεση παραπομπής στην εισαγγελική αρχή υπαλλήλων της Νομαρχίας Ηλείας για συστηματικές

παραλείψεις, καθώς και για άρνηση συνεργασίας με τον ΣτΠ σχετικά με τη λειτουργία δύο τουρσοποιείων και ενός τυροκομείου στην περιοχή Λάκες του Δήμου Αμαλιάδας (βλ. *Ετήσια έκθεση 2008*, σ. 27). Διεξάγεται προκαταρκτική εξέταση (υπόθεση 3696/2001).

- Στην υπόθεση παραπομπής στην εισαγγελική αρχή του δημάρχου Κερκίνης για την ανέγερση αυθαίρετου κτίσματος στην κοινόχρηστη παρόχθια ζώνη της λίμνης Κερκίνης (βλ. *Ετήσια έκθεση 2007*, σ. 273). Ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του δημάρχου (υπόθεση 9265/2005).

ΑΥΤΟΨΙΕΣ – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η θετική άποψη του ΣτΠ σχετικά με την αποτελεσματικότητα των αυτοψιών, ιδίως όταν πρόκειται για πολεοδομικά και περιβαλλοντικά θέματα, τις συνθήκες διαβίωσης των Τσιγγάνων, την κράτηση αλλοδαπών, ζητήματα υγειονομικής περίθαλψης και προνοιακών δομών, τη λειτουργία ιδρυμάτων για παιδιά κ.λπ., επιβεβαιώνεται συνεχώς. Συχνά, χρειάζεται να πραγματοποιηθούν και συναντήσεις ερ-

γασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς, με στόχο όχι μόνο την επίλυση των επίμαχων ζητημάτων, αλλά και την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας. Ο Συνήγορος του Πολίτη, κατά το 2009, πραγματοποίησε περίπου 30 αυτοψίες και 45 συναντήσεις εργασίας, ορισμένες από τις οποίες, ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο, αναδεικνύονται στα επί μέρους σχετικά κεφάλαια της έκθεσης.

ΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Κατά τη διάρκεια του 2009, ο ΣτΠ διοργάνωσε τις παρακάτω ημερίδες και συνέδρια. Επιλέχθηκαν θέματα τα οποία ο ΣτΠ θεωρεί ότι θα πρέπει να ευαισθητοποιήσουν κοινό και ειδικούς:

ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ: ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στις 5 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Αρχής ημερίδα με θέμα την ψυχική υγεία των παιδιών και των εφήβων. Επαγγελματίες και εκπρόσωποι φορέων που ασχολούνται με το ζήτημα αυτό εξέφρασαν τον προβληματισμό τους για την τρέχουσα κατάσταση στον τομέα της παροχής επείγουσας παιδοψυχιατρικής νοσηλείας. Στην ημερίδα αναδείχθηκαν επίσης τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης για παιδιά και εφήβους, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί με ευρωπαϊκούς πόρους και τη βιωσιμότητά τους έχει δεσμευτεί να εξασφαλίσει η ελληνική πολιτεία.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Με πρωτοβουλία του Συνηγόρου του Πολίτη πραγματοποιήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου στην αίθουσα Δρακοπούλου του Πανεπιστημίου Αθηνών ημερίδα με θέμα την πρόσβαση σε έγγραφα και τη διαφάνεια στη δημόσια διοίκηση. Εκτός από εκπροσώπους της

Αρχής, συμμετείχαν ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης και ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής, καθώς και ομιλητές από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Στην ημερίδα παρουσιάστηκε η συσσωρευμένη εμπειρία της Αρχής και των άλλων φορέων όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπουν το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στα έγγραφα και τη στάση της διοίκησης.

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΑΝΑΓΚΕΣ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, ΛΥΣΕΙΣ

Στην ημερίδα που διοργάνωσε ο Συνήγορος του Πολίτη στις 30 Μαρτίου στα γραφεία της Αρχής αξιολογήθηκε η πορεία της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης. Συζητήθηκε η ανάγκη να επαναπροσδιοριστούν οι κατευθυντήριες πολιτικές που εφαρμόζονται και να αναληφθούν πρωτοβουλίες από τους εμπλεκόμενους φορείς με στόχο τη βελτίωση της δημόσιας πολιτικής προς όφελος των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και τον πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων τους. Στην ημερίδα συμμετείχαν εκπρόσωποι δημόσιων και ιδιωτικών φορέων ψυχικής υγείας, της πανεπιστημιακής και ερευνητικής κοινότητας, του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της μη κυβερνητικής οργάνωσης (ΜΚΟ) Mental Health Europe, των οικογενειών των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας καθώς και εκπρόσωποι των ίδιων των χρηστών.

Η ΊΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ;

Ο Συνήγορος του Πολίτη, σε συνεργασία με την αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, διοργάνωσε στις 10 Νοεμβρίου 2009 στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών εκδήλωση στην οποία παρουσίασε την πρώτη ειδική έκθεσή του με την αξιολόγηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν οι

Ο ΣτΠ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Ο ΣτΠ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα, εμφανίζεται ενώπιον κοινο-

εξειδίξεις στον τομέα της ισότητας των φύλων στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, το έργο του Συνηγούρου του Πολίτη και των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και επί μέρους ζητήματα ισότητας των φύλων τα οποία συνδέονται τόσο με χρόνια προβλήματα όσο και με την τρέχουσα οικονομική κρίση. Μίλησαν ο Συνήγορος του Πολίτη, Γιώργος Καμίνης, ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, Ιερόθεος Παπαδόπουλος, η αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Λένια Σαμούηλ, και η Βοηθός Συνήγορος αρμόδια για θέματα ισότητας των φύλων, Σταματίνα Γιαννακούρου. Τα συμπεράσματα και τις προτάσεις της έκθεσης σχολίασαν και συζητήσαν εκπρόσωποι της πολιτείας, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

βουλευτικών επιτροπών προκειμένου να ενημερώσει το κοινοβούλιο για ειδικότερα θέματα της αρμοδιότητάς του.

Ο Συνήγορος του Πολίτη Γιώργος Καμίνης εμφανίστηκε ενώπιον:

- της Διακομματικής Επιτροπής για την Εξέταση του Σωφρονιστικού Συστήματος και των Συνθηκών Διαβίωσης των Κρατουμένων, συνοδευόμενος από τους Βοηθούς Συνηγόρους Ανδρέα Τάκη και Γιώργο Μόσχο και ενημέρωσαν την επιτροπή για τις θέσεις και τη δράση της Αρχής στα ζητήματα που άπτονται των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων (19 Φεβρουαρίου).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Ο Συνήγορος του Πολίτη συμμετέχει σε συλλογικά όργανα του κράτους, με σκοπό την αξιοποίηση της εμπειρίας του σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και καταπολέμησης της κακοδιοί-

ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Κλιμάκια του Συνηγόρου του Πολίτη επισκέπτονται κατά καιρούς την περιφέρεια της χώρας για να ενημερώσουν άμεσα τους πολίτες που ζουν εκεί για τις αρμοδιότητες του ΣτΠ και να παραλάβουν αναφορές. Παράλληλα, οι εκπρόσωποι της Αρχής αξιοποιούν την ευκαιρία και πραγματοποιούν συσκέψεις με παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών εν γένει για τα θέματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία και έρχονται σε επαφή με τα τοπικά ΜΜΕ.

✦ Κλιμάκιο του ΣτΠ αποτελούμενο από τον Συνήγορο του Πολίτη Γιώργο Καμίνη, τη Βοηθό Συνήγορο Χρύσα Χατζή και μέλη του προσωπικού της Αρχής επισκέφθηκε τον Νομό Κοζάνης και την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (16–18 Φεβρουαρίου) και εν-

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Μέλη του επιστημονικού προσωπικού του ΣτΠ συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά σεμινάρια, τα οποία οργανώθηκαν από ποικίλους φορείς της δημόσιας διοίκησης με στόχο την αξιοποίηση της εμπειρίας της Αρχής. Αναφέρονται ενδεικτικά: το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νεοπροσληθέντων Υπαλλήλων του ΙΚΑ, τα προγράμματα του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, εκπαιδευτικές συναντήσεις που οργανώνουν επιστημονικοί φορείς και Γραφεία Αγωγής

Ο Βοηθός Συνήγορος για τα Δικαιώματα του Παιδιού Γιώργος Μόσχος εμφανίστηκε ενώπιον:

- της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων και της Ειδικής Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ενημέρωσε τα μέλη των επιτροπών σχετικά με το νομοσχέδιο που επικυρώνει τη Διεθνή Σύμβαση της Χάγης για τις διακρατικές υιοθεσίες (7 Μαΐου).

κνης. Είναι τακτικό μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, όπως επίσης και του Εθνικού Συμβουλίου Διοικητικής Μεταρρύθμισης.

μέρωσε τις δημόσιες υπηρεσίες και τους πολίτες της περιοχής για τις αρμοδιότητες της Αρχής.

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις με τοπικούς φορείς, στις οποίες συζητήθηκαν τα διοικητικά μέτρα που απαιτούνται για να αντιμετωπιστεί η ατμοσφαιρική ρύπανση, καθώς και το καθεστώς λειτουργίας των ατμοηλεκτρικών σταθμών και των ορυχείων της ΔΕΗ στον νομό. Το κλιμάκιο του ΣτΠ συναντήθηκε ακόμη με εκπρόσωπο της Διεύθυνσης του Λιγνιτικού Κέντρου Δυτικής Μακεδονίας και συζητήθηκαν τα περιβαλλοντικά προβλήματα που ανακύπτουν από τη λειτουργία των λιγνιτωρυχείων στην περιοχή.

Τέλος, τα στελέχη του ΣτΠ επισκέφθηκαν οικισμούς που γειτνιάζουν με εγκαταστάσεις της ΔΕΗ και συζητήσαν με πολίτες και τοπικούς φορείς.

Υγείας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με την παιδική βία, την ακρόαση της γνώμης των παιδιών, τη διαχείριση προβλημάτων και κρίσεων στο σχολείο κ.λπ.

Επίσης, ο Συνήγορος του Πολίτη, σε συνεργασία με τη Σχολή Επιμόρφωσης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, διοργάνωσε επιμορφωτικό σεμινάριο στα Χανιά (3–4 Δεκεμβρίου) με θέμα «Η φορολογική διοίκηση στην υπηρεσία των πολιτών – Ο ρόλος του ΣτΠ στην επίλυση προβλημάτων».

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΜΚΟ

Ο Συνήγορος του Πολίτη προσπαθεί να θεμελιώσει συστηματική συνεργασία με ΜΚΟ. Με αυτόν τον τρόπο προσεγγίζει κατηγορίες του πληθυσμού που ανήκουν σε ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες και αδυνατούν να έχουν πρόσβαση στην Αρχή. Επίσης, συνεργάζεται με ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής, όπως είναι για παράδειγμα το περιβάλλον.

❖ Ο ΣτΠ συνέχισε τη λειτουργία του δικτύου για την αμοιβαία ενημέρωση και πληροφόρηση [*Ετήσια έκθεση 2007*, σ. 274–275] σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και την κοινωνική στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως είναι οι Τσιγγάνοι, οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες. Το δίκτυο λειτουργεί συστηματικά και σταδιακά επιτυγχάνονται οι στόχοι του που είναι:

- Να διευκολύνει την πρόσβαση των μελών των ευάλωτων αυτών ομάδων στις υπηρεσίες διαμεσολάβησης του ΣτΠ για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους.
- Να καλύψει το έλλειμμα πληροφόρησης και ειδικής τεχνογνωσίας που αντιμετωπίζουν πολλοί φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο αυτό όσον αφορά σχετικές νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις.

Κατά το 2009 το δίκτυο διοργάνωσε δύο συναντήσεις εργασίας:

- Στις 16 Ιουνίου με θέμα «Διερευνώντας πρότυπα και μέτρα για τη θεσμική ορατότητα των Ρομά». Η συνάντηση αποτέλεσε συνέχεια του σεμιναρίου του Συνηγόρου του Πολίτη με θέμα «Άρση των εμποδίων κοινωνικής συμμετοχής: υποθέσεις Ρομά ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη», που είχε πραγματοποιηθεί στο Ναύπλιο τον Νοέμβριο του 2007.
- Στις 7 Δεκεμβρίου με θέμα «Συζητάμε για το πολιτικό άσυλο και τους 'χωρίς χαρτιά'». Στη συνάντηση συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, εκπρόσωποι ΜΚΟ, οργανώσεων μεταναστών, της Ύπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες και της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

❖ Ο Συνήγορος του Πολίτη φιλοξένησε, στις 3 Νοεμβρίου 2009, την ιδρυτική Γενική Συνέλευση του Δικτύου Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβα-

σης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η δημιουργία του δικτύου εκκρεμούσε για χρόνια στη χώρα μας. Για τον λόγο αυτόν ο ΣτΠ κάλεσε τον Οκτώβριο του 2008 τις ΜΚΟ να συνεργαστούν προς αυτή την κατεύθυνση και διευκόλυνε τις συναντήσεις τους στη διάρκεια του έτους. Στο δίκτυο συμμετέχουν 47 οργανώσεις που ασχολούνται με τα δικαιώματα του παιδιού, με στόχο να ισχυροποιηθεί η θέση των παιδιών και να συνεργαστούν αποτελεσματικότερα η κοινωνία των πολιτών και οι δημόσιοι φορείς που είναι αρμόδιοι για τη διασφάλιση της εφαρμογής των δικαιωμάτων του παιδιού.

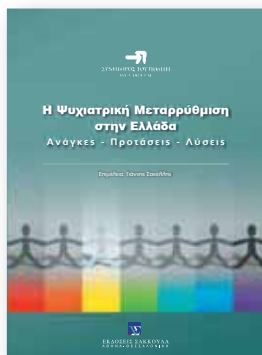
❖ Μέλη του επιστημονικού προσωπικού της Αρχής ανέλαβαν τη συγγραφή και την επιστημονική επιμέλεια ενός νομικού οδηγού, στο πλαίσιο μιας σειράς οδηγιών για το περιβάλλον που εκδίδει το WWF. Σκοπός του παραπάνω οδηγού είναι η παρουσίαση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, των σχετικών περιβαλλοντικών νομοθετημάτων, καθώς και των δυνατοτήτων δράσης σε ένα πλήρες και ευανάγνωστο εγχειρίδιο. Η πρώτη ενότητα του εγχειριδίου περιλαμβάνει το γενικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος και η δεύτερη ασχολείται με εκείνα τα περιβαλλοντικά προβλήματα που συχνότερα αντιμετωπίζει ο πολίτης. Ο οδηγός παρουσιάστηκε σε περιβαλλοντικές ΜΚΟ σε τέσσερις μεγάλες πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

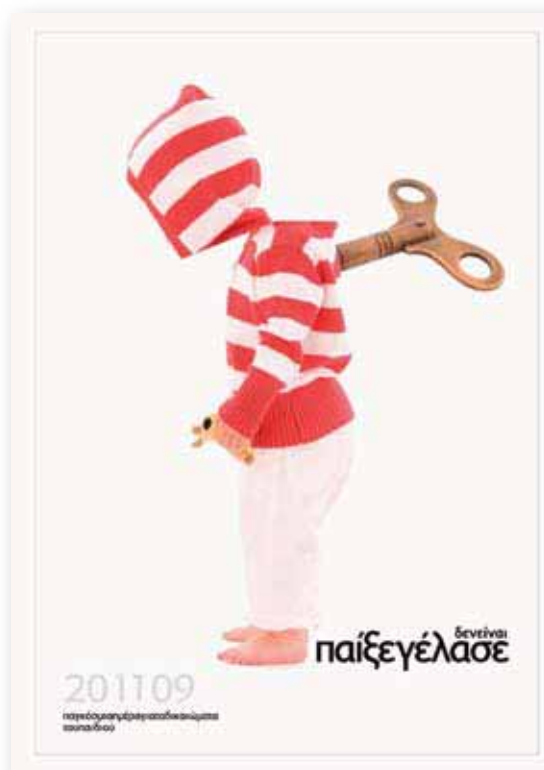
Κατά το 2009, ο Συνήγορος του Πολίτη εξέδωσε τα ακόλουθα βιβλία:

- Τα πρακτικά της ημερίδας «Πρόσβαση στα έγγραφα και διαφάνεια της διοικητικής δράσης» που οργάνωσε ο ΣτΠ (εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα).
- Τα πρακτικά της ημερίδας «Ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα: ανάγκες, προτάσεις, λύσεις» που διοργάνωσε ο ΣτΠ (εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα/Θεσσαλονίκη).
- *Οδηγός για το περιβάλλον: Νομικός Οδηγός*, σε συνεργασία με το WWF Ελλάς. Ο οδηγός διανέμεται δωρεάν από το WWF Ελλάς.

Επίσης, ο Συνήγορος του Πολίτη τύπωσε:

- Ημερολόγιο για το 2010.
- Αφίσες με θέμα «Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού», οι οποίες δημιουργήθηκαν ύστερα από διαγωνισμό που διοργάνωσε ο Συνήγορος του Παιδιού σε συνεργασία με την Ένωση Γραφιστών Ελλάδας στο πλαίσιο της δράσης της ένωσης «Δημιουργικά κύματα».
- Αφίσα του Συμβουλίου της Ευρώπης με το σύνθημα «Τα χέρια σας πρέπει να φροντίζουν και όχι να τιμωρούν. Σηκώστε το χέρι σας κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών!»

- Κάρτα με θέμα «Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο ... Ας βγει και από τη ζωή μας!», την οποία εμπνεύ-

στηκε ο Ευγένιος Τριβιζάς και φιλοτέχνησε η ζωγράφος Λίνα Καρανικοιάου.

- Ο ΣτΠ εκδίδει τριμηνιαίο ηλεκτρονικό ενημερωτικό δελτίο, στο οποίο παρουσιάζεται συνοπτικά το έργο της Αρχής (πορίσματα, προτάσεις, διεθνείς σχέσεις κ.λπ.). Στόχος του ΣτΠ είναι να διευρύνει

το φάσμα των συνομιλητών του και να έχει συνεχή, αδιαμεσολάβητη και αμφίδρομη επικοινωνία με τους πολίτες.

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του ΣτΠ www.synigoros.gr

Δείτε επίσης το τριμηνιαίο ενημερωτικό ηλεκτρονικό δελτίο του ΣτΠ www.synigoros.gr/newsletter.htm